

OKLEVELEK SZEGED KÖZÉPKORI TÖRTÉNETÉHEZ

Az alább kiadásra kerülő oklevelek Szeged és közvetlen környéke középkori történetével kapcsolatosak. Valamennyi annak a gyűjtőmunkának az eredményeként került elő, amely Szeged és szoros értelemben vett vidéke Anjou- és Zsigmond-kori történetének monografikus feldolgozását alapozza meg. Publikálásukat kiadatlan voltak, valamint az a körülmény indokolja, hogy fontos információkat nyújtanak a vizsgált terület XIV—XV. századi gazdasági-társadalmi életéről és településképéről.

Szükségessé tartjuk megadni azt a néhány szempontot, amelyet az oklevelek publikálása során szem előtt tartottunk. Az okleveleket általában (a tulajdonneveket pedig minden esetben) betűhív formában közöljük, de a klasszikus latin ortográfia alapján az y helyett ii-t írtunk. Az u és v, valamint a c és t betűk esetében szintén a klasszikus latin helyesírás szabályai szerint jártunk el. Az oklevelek szövegének központozását a szöveg értelme szerint magunk állapítottuk meg, s ennek megfelelően alkalmaztunk nagy kezdőbetűket is. Az oklevelek szövegéből hiányzó, de az értelem által megkívánt pótlásokat <>-ben adtuk meg.

Itt szeretnénk köszönetet mondani lektorunknak, Érszegi Géának, az Országos Levéltár munkatársának értékes segítségéért.

Reméljük, hogy e néhány oklevél közrebocsátásával segítséget nyújthatunk mindazoknak, akik Szeged középkori történetével kívánnak foglalkozni.

1.

130 2. Az aradi káptalan tanúsítja, hogy előtte megjelent Tirner Hench pankotai polgár, illetve Bugar veje András comes szegedi polgár, s Tirner Hench a Ménesi falu fölött emelkedő Makra hegyen levő, Gyaninusz nevű rokona részéről reá származó szőlőjét 12 ezüst márkáért eladta András comesnek, aki a vételárat ki is fizette.

Nos capitulum Orodienſis eccleſie memorie commendantes tenore preſentium ſignificamus quibus expedit univerſis, quod Hench dicto Tirner cive de Pankata ab una parte, comite Andrea genero Bugar cive Zegeſienſi ex altera coram nobis perſonaliter conſtitutis, idem Hench oraculo vive vocis ſpontaneaſque voluntate proteſtando dixit: vineam ſuam in monte Macra ſupra villam Menesy exiſtentem ex parte Gyanini cognati ſui ſibi devolutam, eidem comiti Andre(e) et per eum ſuis heredibus heredumque ſucceſſoribus pro duodecim marcis argenti plenarie receptis et ſolutis vendiſſe et locaſſe iure perpetuo et inrevocabiler poſſidendam. Ne igitur proceſſu temporum per quospiam cognatorum vel proximorum eiudem Hench

vel per ipsum aliqua questionis materia super dicta vinea possit suboriri, ad petitionem eiusdem Hench sepedicto comiti Andre(e) litteras concessimus pendentis sigilli nostri munimine ro(b)oratas. Anno domini millesimo CCCº secundo.

Országos Levéltár Diplomatikai Levéltár (továbbiakban OL DL.) 91 152. Korábbi jelzete: Festetics család levéltára, Arad, nr. 1.
Vörös zsinóron elmosódott, ovális viaszpecsét.

2.

Év nélkül (1327—1330 táján). A széplaki jobbágyok arra kérik uraikat, Szentmihályi Mihály mestert, Farki Tamás mestert és Bernold fia Lőrinc comest, hogy fontolják meg, vajon kötelesek-e ők a vár szénájának beszállítását elvégezni, ugyanis a szegedi felső vásáron a szegedi alvárnagy, Mihály mester és Lőrinc comes három jobbágytársukat és villicusukat elfogta, mert azok nem akarták a vár szénáját beszállítani, ugyanis erre uraiktól parancsot nem kaptak.

Magnificis viris et honestis dominis eorum pre cunctis mortalibus metuendis, magistro Mychaeli de Sancto Mychaele, magistro Thome de Fark et comiti Laurentio filio Bernoldi universi iobagiones eorum de Zeplok, fideles usque ad exitum anime eorum famulatus. Vestre magnificentie tenore presentium oculis lacrimosis innotescimus, quod feria tertia proxima per (sic!) festum assumptionis Marie Stephanus vicecastellanus Zegediensis in superiori foro de Zeged quatuor iobagiones vestros, videlicet tres iobagiones nostros magister Mychael et villicum vestrum comes Laurentius recaptivavit, magister enim Thomas similiter vestros iobagiones una cum villico intendit, si poterit, recaptivare super eo, ut fena castri conducere noluimus, si nobis precepissetis animo libenti conducere fecissemus. Unde vestram dominationem petimus diligenter, quatenus ut quicquam de huius modi faciendum sit vestra magnificentia dignetur deliberare, precepta vero vestra servare debemus, prout nobis precepistis, ut libertas vestre possessionis per nos non violetur, vestra magnificentia de nostris angustiis scrutetur, ut non pereamur.

Borítólapján: Magnificis dominis: magistro Mychaeli, magistro Thome et comiti Laurentio.

OL DL. 94 028. Korábbi jelzete: Hercegi levéltár Keszthely.
Hátlapján záró gyűrűspecsét nyoma.

3.

1424. június 28. Zsigmond király előtt Maróti János macsói bán testvéri szeretetből örökletesen Csáki Miklós erdélyi vajdának adományozta valamennyi saját és fiának, Lászlónak a Csongrád megyei Martonos és Gyékénytő birtokokon levő birtokrészeit,

amelyeket egykor Myhalyolchi Fodornak mondott János fia Mihály fia János birtokolt, s később királyi kézre kerülésük után János bán kapott meg Zsigmondtól érdemeire való tekintettel, továbbá lemondott saját maga és fia nevében a birtokrészekkel kapcsolatos minden jogról, de kikötötte, hogy Miklós vajda örökös nélküli halála esetén az említett birtokrészek ismét őt magát, s fiát, Lászlót illessék.

Nos Sigismundus Dei gratia Romanorum rex semper augustus ac Hungarie, Bohemie, Dalmatie, Croatie etc. rex memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod fidelis noster, magnificus Johannes de Maroth alias banus Machouiensis pro se onus tamen Ladislai filii sui, si idem temporum in processu de infrascriptis in toto vel in parte resiliret super se et super bona sua assumendo coram nobis personaliter constitutus sponte confessus est in hunc modum: quod ipse propter sincere fraternitatis dilectionem, quam erga fidelem nostrum magnificum Nicolaum de Chaak waywodam partium nostrarum Transsiluanarum haberet et se speraret in futurum habere, totales portiones suas possessionarias et dicti Ladislai filii sui in possessionibus Marthonos et Gyekentho ac earundem pertinentiis dumtaxat in comitatu de Chongraad existentibus habitas, que scilicet portiones possessionarie condam Johannis filii Michaelis filii Johannis dicti Fodor de Myhalyolch prefuissent, et rationabilibus ex causis ad manus nostras regias deventas et per nostramque maiestatem, ut dicitur, de nostris manibus regis ipsi Johanni bano pro suis fidelitatibus et fidelium servitiorum preclaris meritis in sempiternum donatas cum prediis omnibusque prefatarum portionum possessionarum et earundem pertinentiarum utilitatibus, videlicet fluvio Ticie, piscinis, aquis, aquarumque decursibus, silvis, nemoribus, terris arabilibus cultis et incultis, pratis seu fenetis et generaliter cunctarum utilitatum integritatibus quocumque vocabulo nominatis sub eisdem metis et terminis, quibus ab olim prefatus Johannes filius Michaelis et eiusdem predecessores tenuissent et possedissent, memorato fideli nostro magnifico Nicolao de Chaak wayuode et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo et irrevocabili<ter> in sempiternum tenere, possidere et habere dedisset donasset et contulisset, ymmo dedit, donavit et contulit nostro in conspectu, nullum jus nullamve proprietatem seu dominium ipse Johannes banus sibi et suis heredibus reservando, sed omne jus seu proprietatem et dominium suo et predicti Ladislai filii sui nominibus in memoratum Nicolaum wayuodam eiusque heredes transferendo ita tamen, quod si divino iudicio ipsum Nicolaum wayuodam absque heredum solacio ab hac luce decedere contigerit, extunc predictae portiones possessionarie in dictis possessionibus Marthonos et Gyekentho vocatis habite simul cum predictis prediis et ad easdem spectantibus rursus et iterum in prefatum Johannem banum et Ladislaum-filium suum heredesque ipsorum devolvi debeant et derivare harum nostrarum litterarum sigillo nostro maiori, quo ut rex Hungarie utimur, inpendenti com<m>unitarum patrocinio mediante. Datum

Bude in vigilia festi beatorum Petri et Pauli apostolorum anno domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto, regnorum nostrorum anno Hungarie etc. tricesimo octavo, Romanorum XIII° et Bohemie quinto.

Háttlapján közel egykorú feljegyzés, más tintával és kézírással: Littera fassionalis per Johannem banum Machouiensem de Chaak super possessionibus Marthonos etc. que condescensa est iterum ad Ladislaum de Maroth banum.

*OL Dl. 11 529. Korábbi jelzete: N. R. A. Fasciculus 1520, nr. 6.
Vörös-lilás selyemzsinóron pecséttröredék.*

ISTVÁN PETROVICS

CHARTES SUR L'HISTOIRE MÉDIÉVALE DE SZEGED

L'objectif de notre travail est de publier des chartes jusqu'à présent inédites, contenant des informations importantes sur la vie économique et sociale, sur la structure des colonies de Szeged et de son entour aux XIVe et XVe siècles.

Иштван Петрович

ГРАМОТЫ, ОСВЕЩАЮЩИЕ ИСТОРИЮ СЕГЕДА В СРЕДНИЕ ВЕКА

В нашей работе мы помещаем грамоты, которые до настоящего времени не были опубликованы. Они содержат важные данные, относящиеся к социально-экономической истории и структуре поселений Сегеда и близлежащих окрестностей в XIV—XV вв.